© Copyright

Pentru ediția de față, ***Editura «Evanghelismos»***, care mulțumește Sfintei Sihăstrii a Sfântului Ioan Teologul, de la Suroti (Grecia), pentru generozitatea cu care i-a fost acordat dreptul traducerii și editării în limba română a prezentei cărți.

PROLOGUL AUTORULUI

Urmașii au întotdeauna datoria sfântă să scrie despre izbânzile dumnezeiești ale Sfinților Părinți ai epocii lor și despre nevoința făcută cu duh de jertfă pentru a se apropia de Dumnezeu. În mod firesc, când scriem despre sfinții noștri, tot noi ne folosim, deoarece în felul acesta ne aducem aminte de ei și încercăm să-i urmăm, iar aceștia văzându-ne se înduioșează și ne ajută mai mult, ca să ajungem alături de ei.

Dacă despre virtuțile sufletelor drepților (Sfinților Părinților noștri) trebuie să vorbim și să scriem, cu atât mai mult nu trebuie să rămânem indiferenți și să trecem sub tăcere pătimirile drepților, dar și mult-nedreptățiților Părinți ai noștri, pe care i-am chinuit cu prigoniri și izgoniri noi, oamenii cei ticăloși, cu omenestile noastre neputințe, invidii, răutăți etc.

Cei nedrepți, dacă se pocăiesc cu sinceritate, se mântuiesc și ei. În schimb aceia care sunt nedreptățiți se mântuiesc, dar sunt și răsplătiți, fiind copiii cei mai iubiți ai lui Dumnezeu. „Domnul iubește pe cei drepți" (Ps. 145, 8). Sfânta Scriptură laudă neîncetat sufletele drepților, arătând că rugăciunile lor sunt ascultate. „Mult poate rugăciunea dreptului care se lucrează" (Iac. 5, 16).

Dintre Părinții nedreptățiți ai Bisericii noastre face parte și Cuviosul Părinte Gheorghe, Hagi-Gheorghe, care este un sfânt al vremurilor noastre. Chiar putem spune că este un mare sfânt, în raport cu starea duhovnicească a epocii noastre.

Starețul a lăsat un nume mare. „Un mare ascet și un aspru postitor", se spunea despre el. Cu numele său erau numiți toți cei care posteau cu asprime. „Acesta este un Hagi-Gheorghe", spuneau.

Când am venit în Sfântul Munte și umblam prin Grădina Maicii Domnului, precum fac de obicei toți începătorii, ca să aflu florile cele aromate ale Maicii Domnului (stareți sfinți) și să iau de la ei puțin polen duhovnicesc, pe toți îi auzeam vorbind cu multă evlavie și uimire despre Hagi-Gheorghe. Toate cele pe care le-am auzit atunci, mi-au

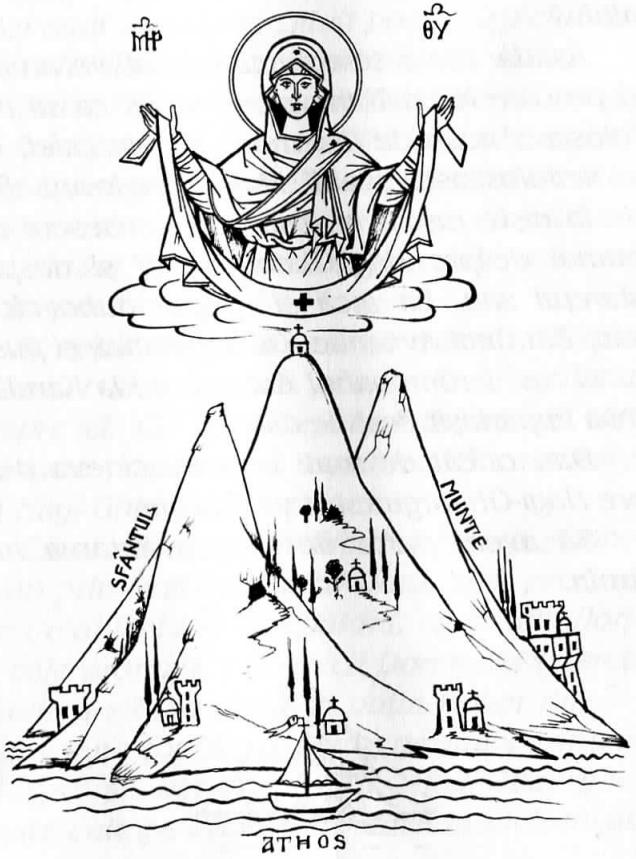
sporit evlavia și m-au făcut să mă interesez și mai mult de viața lui. De aceea, am intrat în legătură cu nepoții lui (adică ucenicii ucenicilor lui), precum și cu capadocienii lui, cum ar fi Părintele Ștefan de la Sfânta Mănăstire Esfigmenu, Bătrânul Vasile de la Karakalu, ieromonahul Serafim pictorul și alții.

Așadar toate cele pe care le aflam atunci și pe care le păstram în memorie, ca să mă folosesc, acum le însemnez într-un caiet, ca să se folosească și alții. Multe date le-am aflat de la niște ruși evlavioși, care scriseseră nu numai despre Hagi-Gheorghe, ci și despre starețul său, ba încă și despre duhovnicul său, Bătrânul Avxentie. De asemenea și pustnicul rus, ieromonahul Antonie de la Karulia, mi-a împărtășit destule date.

Dar, oricât de mult ar scrie cineva despre Hagi-Gheorghe, tot va fi puțin.

Să avem parte de binecuvântarea lui! Amin.

VIAŢA CUVIOSULUI PĂRINTELUI NOSTRU GHEORGHE (HAGI-GHEORGHE)

Cuviosul Părintele nostru Gheorghe s-a născut în Kermira din Cezareea Capadociei, în 1809. Părinţii lui erau bogaţi nu numai în virtuţi, dar şi în bunătăţile lui Dumnezeu, pe care le împărţeau la săraci cu multă dărnicie. Tatăl lui se numea Iordan şi era din Kermira, iar mama lui se numea Maria şi era din Gelveri (lângă Karvali, locul de naştere al Sfântului Grigorie de Nazians).

După ce au dobândit doi copii, pe Gavriil (Hagi-Gheorghe) şi pe Anastasie, ei au hotărât să trăiască o viaţă mai duhovnicească, în dragoste frăţească alegând fecioria. Mama lui, Maria, încă de mică avusese o înclinaţie pentru asceză, deoarece avea şi o soră maică, numită Aschitria (Asceza), pe

care mai apoi o cerceta împreună cu copiii ei. În inima copilărească a micului Gavriil, care auzea de la mătuşa lui diferite povestiri despre asceţi, s-a aprins dorinţa de a deveni monah. De aceea el încerca să îi imite pe aceia prin postiri aspre şi rugăciuni.

Tatăl său, Iordan, era un om credincios şi se îndeletnicea cu negustoria, cea mai mare parte a vremii petrecând-o în călătorii. Aceasta dădea Mariei prilejul de a trăi simplu, de a nu *se îngriji şi sili la multe*[1]. Astfel, ea putea să-l ia pe micul Gavriil, care era mai evlavios şi să privegheze împreună cu alte femei, uneori în peşteri, alteori în biserioaţele din afara satului. Putem spune că şi laptele acestei mame binecuvântate, pe care îl sugea Gavriil, era ascetic.

Când Gavriil a mai crescut puţin, a mers la şcoală dar nu putea învăţa carte, deşi era foarte inteligent. Se vede că aceasta a fost o iconomie a lui Dumnezeu, pentru ca acest copil sfinţit să înveţe carte într-un chip dumnezeiesc. Patru ani întregi micul Gavriil a mers la şcoală, dar n-a izbutit nici măcar să silabisească. Deoarece părinţii şi

[1] Vezi Lc. 10, 41.

dascălul îl certau mereu, copilul a aflat astfel un bun prilej pentru a se refugia în peşteri. Acolo, în Kermira sau Kermil, era peştera cu urmele lăsate de Sfântul Mare Mucenic Gheorghe. Aici se retrăgea de cele mai multe ori micul Gavriil şi petrecea în post îndelungat rugându-se şi făcând multe metanii până la pământ. Iar atunci când se simţea istovit, mânca buruieni din cele care creşteau pe munte.

Odată a lipsit de acasă o lună. A mers la nişte pustnici ce se nevoiau în peşterile din împrejurimi şi a început să se nevoiască şi el alături de ei într-o altă peşteră. În cele din urmă părinţii l-au aflat, dar de atunci nu l-au mai certat pentru faptul că nu putea învăţa carte.

Într-o zi, mama lui i-a spus cu blândeţe:

– Gavriil, copilul meu, mergi la biserică şi roagă pe Maica Domnului să te ajute să înveţi carte!

În biserica satului lor exista o icoană făcătoare de minuni a Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu. După ce Micul Gavriil a postit trei zile şi ore întregi a făcut metanii până la pământ, a plecat noaptea la biserică să se roage, pentru a nu fi văzut de oameni.

Abia ajuns în pridvor, a căzut în genunchi pe pragul bisericii şi de acolo s-a închinat icoanei cu evlavie vărsând multe lacrimi. Iar aceasta pentru că uşa era încuiată. În timp ce se ruga Maicii Domnului spunând: „Împărăteasa cerurilor, ajută-mă să învăţ carte!", deodată uşile bisericii s-au deschis singure şi a apărut Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu, care, luându-l de mână, l-a dus la icoana lui Hristos, Căruia i-a spus: „Fiul meu, dă înţelepciune micului Gavriil să înveţe carte!" Şi, precum spunea el însuşi mai târziu, „spunând aceste cuvinte m-a binecuvântat cu mâna ei, m-a sărutat şi mi-a spus: «Acum ai învăţat carte»". Apoi a intrat în Sfântul Altar prin uşa de miazănoapte.

Gavriil, văzând că Maica Domnului nu mai iese din altar a intrat şi el acolo, dar nu a găsit-o. Apoi a căutat-o prin toată biserica, dar n-a mai putut-o afla. Sosind vremea slujbei, paraclisierul a venit ca să bată toaca şi, văzând uşile deschise şi pe Gavriil în biserică, s-a înspăimântat şi l-a întrebat cu uimire:

– Cum ai ajuns aici?

Atunci Gavriil i-a povestit în amănunt toate cele întâmplate. Paraclisierul, pentru a

se încredinţa de adevărul celor spuse, i-a dat o carte din care Gavriil a început să citească limpede şi frumos. Atunci paraclisierul i-a spus:

– Într-adevăr acea Femeie a fost Maica Domnului!

După această întâmplare dumnezeiască, prin care micul Gavriil a învăţat carte în chip minunat, părinţii şi toate rudele îl aveau la evlavie. Gavriil însă a început din nou să meargă la peşteri şi să se nevoiască acolo. I-a adunat pe toţi prietenii săi şi au zidit acolo o mănăstire mică, cu biserică şi chilii, având-l pe Gavriil ca egumen.

La vârsta de paisprezece ani a mers şi el împreună cu rudele sale la Constantinopol, deoarece aflase că unchiul său, care locuia acolo, se turcise. Trecând printr-un loc pustiu, gândul i-a spus că acolo s-ar afla pustnici cărora le-ar putea cere să se roage pentru unchiul său. Lăsându-şi aşadar însoţitorii s-a dus în pădure să-i caute, dar n-a aflat nici un pustnic. Şi fiindcă îi pierduse şi pe însoţitorii săi, cuprins de mâhnire a început să-l roage pe Sfântul Gheorghe să-l ajute. Deodată, Sfântul, îmbrăcat în general, s-a apropiat de el şi cu o faţă luminoasă l-a întrebat:

– Gavriil, ai pierdut drumul?

– Da, l-am pierdut, a răspuns băiatul.

– Hai cu mine! i-a spus Sfântul Gheorghe.

Şi luându-l pe cal a alergat în urma însoţitorilor lui Gavriil. Iar când aceia l-au văzut, s-au minunat şi au slăvit pe Dumnezeu.

Ajuns în Constantinopol, vizitează împreună cu rudele sale pe unchiul său, care avea o funcţie mare la curtea sultanului Mahmud al II-lea (1808-1839). Cândva, unchiul lui Gavriil poruncise să se facă diferite lucrări în patria sa, însă armenii l-au invidiat şi l-au clevetit la turci. Ca să scape de moartea ce îl aştepta, s-a turcit. După aceasta era firesc ca sultanul să aibă mai multă încredere în el.

După ce rudele lui Gavriil, l-au sfătuit pe unchiul acestuia să se pocăiască, au plecat în ţara lor. Gavriil însă a rămas în Constantinopol ca să se roage pentru întoarcerea lui. Făcea nevoinţe aspre pentru a-i întoarce la creştinism nu numai pe unchiul său, ci şi pe un preot împreună cu alţi câţiva, care se turciseră de frică. Rugăciunile fierbinţi ale lui Gavriil, făcute cu postiri şi cu multe metanii până la pământ, L-au înduplecat pe Dumnezeu. Şi astfel, aceia au devenit la început creştini în ascuns, iar apoi au fugit

în Smirna. Unchiul său a slujit ca paraclisier la o biserică. Acolo s-a nevoit cu mărime de suflet şi cu multă pocăinţă, şi a adormit în luminata zi a Învierii. Preotul, împreună cu ceilalţi, s-au nevoit şi ei cu mărime de suflet trăind în pocăinţă şi au murit creştini în Smirna.

În cei patru ani petrecuţi la curtea sultanului, Gavriil, prin viaţa sa ascetică, a atras admiraţia acestuia. Un tânăr să nu fie mişcat deloc de slava şi de desfătarea lumească! Să fie mulţumit cu un subsol întunecat şi să mănânce o dată pe zi un pumn de orz înmuiat! Toată noaptea să se roage şi să facă metanii ceasuri întregi! Sultanul se minuna de toate acestea şi de aceea îi întreba pe curtenii săi: „Cine a învăţat pe acest tânăr să postească şi să se roage astfel?" Viaţa sfântă a micului Gavriil a schimbat atât de mult pe sultan, încât acesta s-a făcut creştin în ascuns.

Gavriil spunea mai târziu următoarele: „După ce s-a încreştinat, Sultanul Mahmud a început să-i iubească mult pe creştini. Dacă mai înainte creştinii nu puteau repara sau zidi biserici, acum însă sultanul a dat în jur de două mii de firmane pentru ridicarea de noi biserici etc.

A dăruit chiar şi două icoane mari: a Sfântului Ioan Înaintemergătorul, la care avea multă evlavie, şi a părintelui său, proorocul Zaharia, precum şi un policandru de argint. În afară de acestea, a arătat multă bunăvoinţă şi Patriarhiei Ierusalimului, care datora evreilor 36.000 lire de aur. Sultanul a cerut toate zapisele acestei datorii şi le-a rupt, poruncind cu asprime evreilor ca de acum înainte să nu mai ceară această datorie Patriarhiei Ierusalimului. El a schimbat multe alte obiceiuri turceşti şi a ajutat mult pe creştini. Aşadar, era firesc ca turcii să-l omoare şi să spună apoi că a murit".

După ce Gavriil a întors şi pe alţi creştini la Hristos, la vârsta de optsprezece ani a început să se gândească mai serios la propria sa mântuire şi să o roage cu lacrimi pe Maica Domnului, zi şi noapte, ca să-l scoată de la curtea sultanului şi să-i arate calea mântuirii.

Odată, în timp ce se afla la dumnezeiasca Liturghie, în biserica Patriarhiei, înaintea icoanei Născătoarei de Dumnezeu, care se afla în spatele tronului patriarhal de mozaic, se ruga acesteia cu lacrimi ca să-l povăţuiască. Terminându-se dumnezeiasca Liturghie, n-a ieşit afară împreună cu ceilalţi, ci a continuat să se roage Maicii Dom-

nului cu multă credinţă şi simplitate copilărească, pentru ca ea să-l înştiinţeze ce să facă. Deodată, precum însuşi povestea, vede pe Împărăteasa cerurilor îmbrăcată într-un veşmânt alb şi foarte strălucitor, că iese din icoană şi vine lângă el.

– Ce vrei? l-a întrebat ea.

– Vreau să mă mântuiesc, a răspuns Gavriil.

Atunci Preasfânta Născătoare de Dumnezeu i-a spus:

– Mergi la poarta din afară a Fanarului, pe chei, şi vei vedea un monah. Să mergi cu el la Sfântul Munte.

După ce Maica Domnului a spus acestea, a intrat din nou în icoană.

Gavriil a alergat aşadar bucuros către chei şi într-adevăr a văzut un monah cuvios, slab, cu o barbă albă şi lungă. Acela era Părintele Grigorie, egumenul Mănăstirii Grigoriu din Sfântul Munte. Gavriil căzu la picioarele lui şi îl rugă să-l ia împreună cu el în Athos, dar egumenul aghiorit îi spuse:

– Sfinţii Părinţi şi Hotărârile Patriarhilor ne interzic să primim în Sfântul Munte nu numai copii ca tine, ci şi pe cei ce nu au barbă. Aceasta este rânduiala şi de aceea nu mai insista. În Athos nu poţi veni deocamdată.